Írta: Index/2009. december 15.
2009. december 15. kedd - Módosítás: 2009. december 15. kedd

Legalább kétszer ennyi kínai élhetett a 90-es évek derekán Magyarországon, mint most. Legalább kétszer ennyi kínai élhetett a 90-es évek derekán Magyarországon, mint most. Az itteni közösség létszáma azonban ismeretlen, leginkább 10 és 20 ezer fõ között lehetnek. Régebben fõleg piacoztak, de mostanra inkább a nagykereskedõk, komolyabb üzletben utazók maradtak. Utánanéztünk a magyarországi kínai kolónia történetének és a róluk szóló legendáknak.

A kilencvenes években becslések szerint Magyarországon körülbelül ötvenezer kínai állampolgár élt, de mostanra jóval kevesebben maradtak. Ugyanakkor egyáltalán nem egyértelmû, hogy hányan élnek itt. Objektív adatot senki sem tud, de a különbözõ vélemények alapján körülbelül tizenötezer fõ élhet még mindig nálunk.

„A magyarok körében a kínaiak nem egy népszerû bevándorló csoport. Úgy általában a bevándorlással kapcsolatban a magyar lakosság nagyon elutasító, de ami a kínaiakat illeti, különösen." – állítja Kováts András, a Menedék Migránsokat Segítõ Iroda igazgatója, aki az MTA Kisebbségkutató Intézetének munkatársa is. 1995 óta foglalkozik bevándorlással és menekültüggyel. „Õk az elsõ számú bûnbakok, a textilipar tönkretevõitõl a maffiáig, meg az olcsó gagyival azonosítják õket. Ugyanakkor ott, ahol a lakosságnak élõ kapcsolata van kínaiakkal, nagyon pozitív a kép. Például kínai munkaadók magyar alkalmazottai mondják, hogy nekik még ilyen jó munkahelyük nem volt, mert igaz, hogy hülyére dolgoztatják õket, de közben meg olyanok, mint egy család."

A Menedék civil szervezet, a magyarországi bevándorlók képviseletével, beilleszkedésük segítésével foglalkoznak. Az ország több nagyvárosában is dolgoznak munkatársaik. „A bevándorlás pozitív aspektusainak a hangsúlyozását képviseljük" – mondja Kovács, az igazgató. Szükség is van erre a kínaiak esetében, mert, mint mondja: „nagyon zárt közösségrõl van szó. Bár megmutatják magukat néha a külvilágnak, de sokkal zártabbak, mint más migráns közösségek. Ez az elkülönülés pedig a többségi társadalom szemében arrogánssá teszi õket."

A kínaiak Kováts szerint nagyjából azt a pozíciót töltik be, amit a század elején a zsidó kereskedõk: jelenlétükre szükség van a gazdaságban, de elkülönülnek a többségtõl, ezért megbélyegzik õket. „A kilencvenes évek elején negyvenezer körüli kínairól beszélnek, a mostani adatokat megnézve meg mondjuk tízezerrõl lehet szó. És tényleg kevesebben vannak. Persze vannak városi legendák, hogy a kínaiak eltüntetik a halottaikat, és bejönnek helyettük újak, amik butaság, de hihetetlen makacsul élnek az emberek fejében."

Szerinte nincsenek bizonyítékok arra, hogy több tízezer kínai bújik meg az országban, és egyébként is elképzelhetetlennek tartja, hogy tízezer helyett még ma is egy negyven-ötvenezres kolónia élne itt. „Még a dupláját is nehéz elképzelni egy ilyen közösségnek láthatatlanul, a rendõrség és határõrség által felderítetlenül. Az összes többi sztori meg tényleg legenda: például itt van az öreg kínai esete, akit ha meghal, eltüntetnek, és hoznak a helyére egy másikat. De ha logikusan belegondolunk, mit tudnának az öreg kínai helyére hozni? Egy másik öreg kínait, hiszen a papírjai erre szólnak. És az érv, amit felhoznak emellett a legenda mellett éppen az, hogy soha nem látnak az utcán öreg kínait."

Kováts mintegy tízezerre becsüli a mostani kolónia létszámát, illetve egy kevesen megbújhatnak még papírok nélkül. A csökkenés véleménye szerint annak köszönhetõ, hogy „megváltozott körülöttük a klíma". A vízumkényszer, a vállalkozói és letelepedési engedélyek megszigorítása sokakat eltántorít a maradástól.

Ráadásul az alacsony haszonnal kecsegtetõ piacozás, ami a kilencvenes években folyt, ma már nem elégíti ki az igényeiket. A piac szûkülésével a kereskedõk egy része átment nagykereskedõbe. Másrészük a kolóniát szolgálja ki, harmadik részük pedig brandet épít,

vagyis Kínában meghatározó, de itt ismeretlen márkák bevezetésén (pl. Wink, Sandic sportcipõk) fáradozik. Sokan továbbmentek nyugatra, vagy a szomszédos országokba. A kapcsolatok az anyaországgal pedig nem zárulnak le, nem számolják fel múltjukat.

Városi legendák, és a kínaiak gazdasági taktikái

Várhalmi Zoltán szociológus két éve foglalkozik az EU-ba érkezõ kínaiakat. Szerinte azért többen lehetnek itt most is, mint amit a hivatalos becslések sugallnak. A statisztikákban ugyanis nem szerepelnek azok a más uniós tagországban állampolgárságot kapott kínaiak, akik azért itt kereskednek, élnek. Ezért sem lehet objektíven megítélni, hányan is lehetnek valójában.

Annyi bizonyos, hogy számuk az elmúlt évtizedben szerinte is csökkent. A kínaiak ugyanis gazdasági migránsok, és vagyonszerzés reményében mennek külföldre, és ezt szem elõtt tartva állandóan mérlegelik, hogy hol érdemes üzletelni. A nyugdíjas éveiket viszont inkább Kínában képzelik el. Ezért létszámuk alakulása nagyban függ attól, hogy a távozók helyére mekkora utánpótlás érkezik, és a mostani gazdasági környezetben ez nem jelentõs. „Kínában már nagyobb buli vállalkozni, mint Magyarországon, így nemcsak az öregek mennek haza, hanem a fiatalok is, mert ott több lehetõséget látnak."

Másik probléma, hogy az olcsó bevásárlóközpontok megjelenésével erõs konkurenciát kaptak a kínai kereskedõk. Ugyan sokan beszállítói lettek ezeknek az áruházaknak, de ez nem mindenkinek sikerült. A fogyasztói szokások változása, a plázák térhódítása szintén elvette a vásárlóik egy részét. A kilencvenes évek elsõ felét jellemzõ aranykor után sokan Csehországba, Romániába, Ukrajnába távoztak a nagyobb üzlet reményében.

Számukra a lakhelyváltoztatás nem okoz problémát, nagyon mobilak. „Õk azok, akik megtehetik azt, hogy ha itt nem megy a biznisz, akkor hazamennek, vagy átmennek a szomszédba, vagy elmennek máshova." További bomlasztó erõ lehetett, hogy a magyar hatóságok a feketegazdaság elleni küzdelem jegyében erõsen rájuk szálltak.

Akik viszont itt maradtak, azoknak valódi pozíciójuk és tõkéjük van. A klasszikus piacozó helyet a vietnamiak vették át tõlük. A vietnamiak azonban a kínaiaktól veszik az árut, vagyis akik maradtak, azok áruelosztással, márkaterjesztéssel foglalkoznak. „Egyre több pénz kerül ide Kínából, egyre nagyobb tõkeigényû vállalkozások jönnek létre, és központok épülnek" – mondta Várhalmi. Ennek kapcsán természetesen rengeteg pletyka kap lábra, például a józsefvárosi piac alatti titkos piacról, mely öt emelet mélyen nyúlik le a földbe; vagy hogy átveszik a MÁV-ot meg hatalmas logisztikai központot építenek.

A kínai tulajdonosok jellemzõen kínaiakat alkalmaznak. „Sokakat áthívnak Kínából, rokonokat, földieket, akik kosztért, kvártélyért dolgoznak nekik. Ez tart egy ideig, tekinthetõ egyfajta tréningnek is, amíg mindent megmutatnak neki, megismerik az országot, a viszonyokat. Egy idõ után pedig kiröptetik õket: adnak árut, pénzt, egyéb segítséget, hogy saját üzletet indítsanak."

Van azonban egy olyan magyar kör is, amely kiépült a migráns kolónia köré. Vannak ügyvédek, könyvelõk, ingatlanközvetítõk, akik csak rájuk szakosodtak. És vannak orvosok, ügyvédek, ápolónõk, dadák, fordítók, akik megélnek belõlük, intézik az ügyeiket. „Ha egy kínai nõ szül, akkor elõbb hívja a magyar asszisztensét, mint az orvost. Ez szépen mutatja, hogy számos kínai a magyar alkalmazottain keresztül intézi ügyeit."

Érdekházasság és menekültstátusz

A Bevándorlási és Állampolgársági Hivatalnál Gelicz Józsefné, Pest megyei igazgatóhelyettese egészen konkrét számokat is mondott arról, hány kínai lehet most Magyarországon. „Három hónapot meghaladó idõtartamra szóló tartózkodási engedéllyel a tavaly év végi adatok szerint összesen 8603-an rendelkeznek." Letelepedési engedélyt közülük csak 2051-en kértek, a többiek bevándorlási engedéllyel vagy tartózkodási engedéllyel élnek itt.

Véleménye szerint soha nem létezett ötvenezres kolónia hazánkban. Egyszerre tízezernél több kínainak sohasem volt tartózkodási engedélye. „De volt egy idõszak, amikor a kínai állampolgárok vízummentesen jöhettek Magyarországra. Ebbõl következõen az itt tartózkodók számát nem lehetett megítélni, mert statisztikailag nem tartottuk nyilván a beutazókat."

Ahhoz, hogy valaki beutazhasson, a kínai magyar külképviseleten kell engedélyt kérnie. Ha ezt megkapja, már csak a tartózkodási engedélyét kell idõrõl-idõre meghosszabbítania. Aki legalább három éve stabilan Magyarországon él, igényelhet letelepedési engedélyt is.

A legtöbben gazdasági céllal, hivatalosan „keresõ tevékenység céljával" érkeznek, de jelentõs a tanulmányi céllal érkezõk száma is, és emelkedik a családegyesítést kérelmezõk aránya is. Ezen a téren elõfordulnak furcsa esetek is. Például azé a huszonéves kínai lányé, akinek kínai állampolgár férje van, mégis arra hivatkozva adta be tartózkodási kérelmét, hogy gyermeke apja magyar állampolgár. Kiderült, hogy egy 82 éves férfi tett apasági nyilatkozatot. Sokszor felmerül manapság az érdekházasság is.

Azok a gyerekek, akik itt születnek, nem kapnak automatikusan magyar állampolgárságot, azonban kedvezményesen honosíthatóak. Ezt szokták is kérni, és akkor itt van egy magyar állampolgárságú gyermek, két kínai szülõvel.

A kínaiak számának csökkenése Geliczné szerint nem függ össze azzal, hogy sokan hazamennek Kínába. „Én azért gondolom, hogy nem nagyon akarnak hazamenni a kínai állampolgárok, mert minden módot megragadnak arra, hogy itt maradhassanak. Inkább arról szól a dolog, hogy más országba mennek tovább." Tudomása szerint sokaknak a falujuk adja össze a pénzt, hogy idejöhessenek és céget alapíthassanak, majd továbbmennek, például Németország. és Ausztria felé.

A magyaros kínai konyha

Istvánnal a Kínai Nagykövetségen találkoztam. A hatalmas, két házból álló épületegyüttes gyönyörûen fel van újítva. A kínai fiatalember valódi neve nem ez, de a kínaiak között elterjedt szokás, hogy mivel a magyarok nem tudják helyesen kiejteni nevüket, az egyszerûség kedvéért adnak maguknak egy magyar nevet. Az István nevet nem õ, hanem magyar lektoruk választotta számára. Ideérkezése elõtt ugyanis négy évig tanult Pekingben magyar szakon, és onnan került a kínai külügybe. Lassan két éve, hogy lediplomázott, azóta itt dolgozik, mint a nagykövetség egyik sajtómunkatársa.

„Nincs pontos adat, hogy mennyien élnek kínaiak Magyarországon, csak becsülni tudjuk mi is. Körülbelül húszezren élhetnek itt. De senki nem tudja a nagykövet szerint, még a bevándorlási hivatal sem, mert van olyan, aki nem szerepel a listákon."

Honfitársaik számának csökkenése a követség szerint a következõkben keresendõ: Az itt élõk túlnyomó része a kilencvenes években, a vízummentesség alatt jött ide. Jellemzõ rájuk, hogy nem volt pénzük, szegények voltak, és azért utaztak külföldre, mert Kínában nem találtak munkalehetõséget. Mivel azonban ennek nagyjából 20 éve, akik akkor fiatalok voltak, azóta már 40-50 évesek lettek. Közülük sokan meggazdagodtak, de a piac szûkülésével nem tudták üzletüket fejleszteni. „Ezért kiutat keresnek. Van befektetni való tõkéjük, nem olyan sok, de azért van, és ezzel a szomszédos EU-országokba mennek át." A másik részük pedig látja, hogy Kína egyre gyorsabban fejlõdik, ezért visszaviszik a pénzt Kínába, és ott fektetik be.

Ugyanakkor István szerint fontos hely maradt a kínaiak szemében Magyarország: „Nagyon vonzó célpont ez az ország, ezt abból lehet tudni, hogy Magyarországon vannak a legmagasabb színvonalú kínai éttermek. Az itteni konyhák adják a legigazibb kínai konyhát. Még a kínai kormánydelegáció is elismerte, mikor itt járt, hogy ez áll a legközelebb az eredeti kínai konyhához."

Olimpia és kínai nyelv

A Magyar-Kínai Két Tanítási Nyelvû Általános Iskolába. Egy gondozott szocreál épületben mûködik, Újpalotán, egy régi nyomdaipari szakközépiskola helyén. Belépve mintha egy kis Kínába csöppentem volna, a falakon kínai feliratok, képek a pekingi olimpiáról és kínai nevezetességekrõl. Egy kis belsõkert fölött két piros lampion is lóg.

Erdélyi Zsuzsa az iskola megbízott igazgatója. Az intézmény hat éve mûködik, õ pedig a kezdetek óta itt van, idén nyerte el az igazgatói posztot.

Az iskola azért jött létre, mert Közép-Európában itt él a legnagyobb létszámú kínai közösség. Az itt élõ kínaiakban már korábban is felmerült, hogy alapítani kéne egy iskolát, ami nemcsak hétvégi iskola, hanem bizonyítványt is ad. Medgyessy Péter akkori miniszterelnök 2003-as kínai látogatása után alapították meg az intézményt, egyfajta gesztusként a kínai kormány számára.

Jelenleg 214 diákjuk van, fele-fele arányban fiúk és lányok, 60 százalékuk kínai, a többiek magyar és más anyanyelvûek (mongol, ukrán, román, és a vegyes házasságokból származók).

„Diákjaink egy része, fõleg a magyar diákok, innen érkeznek a kerületbõl. Egyébként egész Budapestrõl és környékérõl vannak tanulóink, de legfõképp a X. és VIII. kerületbõl jönnek, a kínai piac vonzáskörzetébõl.” Két iskolabusz is van, ami reggelente összeszedi a gyerekeket.

Az órák 35 százaléka kínai nyelven folyik, de a többi tárgy magyarul van, és a bizonyítvány is egy magyar általános iskola elvégzésérõl szól. Tanulnak kínai nyelvet és irodalmat, kínai mûvészetet, történelmet azonban nem. A testnevelés, és alsóbb évfolyamokban a matematika kínai. Emellett angolt is tanítanak, így sokan három nyelven beszélnek, mire elvégzik az iskolát.

A kínai nyelv tanulása sok idõt vesz igénybe, fõként az írásjelek miatt. Míg angolul vagy németül meg lehet tanulni 3-4 év alatt, kínaiul ugyanez 8 évig tart. Anyanyelvi tanáraik vannak – Magyarországon nincs kínai nyelvtanárképzés – õk viszont nem, vagy csak keveset beszélnek magyarul. Vannak még hétvégi iskolák, amelyek szombat-vasárnap, kínai közegben, tömbösítve adják le, amit õk egy hét alatt, ezért sokan inkább odajárnak. De elõfordul olyan is, hogy elõször magyar iskolába íratják a kínai gyereket, aztán rövid idõ múlva áthozzák, mert ott nem érzi jól magát – és nem feltétlenül azért, mert az iskola kiveti, hanem mert a pedagógusok nincsenek felkészülve ilyen helyzetekre.

Az újpalotai iskolában nincsenek az etnikai vegyességbõl adódó problémák. Általában elsõ osztályban kerülnek össze a kínaiak és magyarok, amikor a gyerekek még kérdés nélkül elfogadják egymást. „Azok a kínaiak, akik más intézményben kezdtek, megtapasztalták mát, hogy nem igazán elfogadóak velük. Vagy az utcán jártukban is érzékelhettek ilyet. Egyrészt azért, mert az arcukra van írva a származásuk. Letagadhatatlanul, és emiatt néha bántják õket. Itt ilyen nincs, a magyar gyerekek pedig abszolút abban a szellemben nevelkednek nálunk, elfogadóak, toleránsak legyenek.”

Az igazgatónõ vegyes házasságot is látott. „Azt kell mondjam, hogy ezek nem túl sikeresek. Szerintem azért, mert a két kultúra annyira különbözik egymástól. Persze lehet, hogy vannak sikeresek, de én még nem nagyon találkoztam velük. Ha elválnak, a magyar szülõk továbbra is idehordják a gyereket. Például van olyan fiú, akinek az anyukája hazament Kínába, és a magyar apukája ugyanúgy hordja ide továbbra is, hogy ne felejtse el a nyelvet.”

A magyarországi kínaiak számának csökkenése szerinte is gazdasági okokra vezethetõ vissza. „Mi is tapasztaljuk, hogy lényegesen kevesebb diák iratkozott be elsõ osztályba hozzánk, mert tényleg kevesebben vannak.” Az iskolát a bezárás veszélye ennek ellenére szerinte nem fenyegeti, mert nagyon nagy az érdeklõdés magyar részrõl is. „Ha a nyolcadik osztályunkat nézzük, 28 diákból kettõ származik vegyes házasságból, a többi mind kínai. Ha megnézzük viszont a két elsõ osztályt, az egyik elsõben csak magyar gyerekek vannak, a

másikban pedig fele-fele az arány.”

Ebben nagy szerepet játszott a 2008-as pekingi olimpia, ami után sokan kedvet kaptak a kínai tanulásához. A tanulók létszáma ugrásszerûen megnõtt az olimpia után. Van ugyan olyan magyar, aki azért jár ide, mert ez az iskola van közel, de ez elenyészõ. Inkább az a lényeg, hogy szinte anyanyelvi környezetben, ingyen tanulhatnak kínaiul.

„Sok minden függ a szülõk hozzáállásától is” – mondja az igazgatónõ. „Akik tényleg komolyan veszik, ott a szülõk is nekiálltak kínaiul tanulni, mert a gyerek akkor lesz fogékony, ha otthon is fontos a dolog. A gyermek tanítgatja õket, meg autodidaktán, a gyerekkel együtt tanulnak, és ez nagyon nagy pluszt ad. Akik viszont csak hobbiból hozzák ide a gyereküket, azoknak nem válik be, és 1-2 éven belül elviszik.”

Távozásomkor az 5.-6. osztályosok épp szünetre jöttek ki a termekbõl. Csupa kínai gyerek – láttomra egy pillanatra meghökkentek, majd mentek tovább. Az elsõ osztályba benézve azonban már több volt a magyar. A kicsik tornaórára öltöztek, én pedig két szõke kislányt is megpillantottam köztük; hosszú szõke copfjuk egyenesen kivirít a sok kis fekete fej közül.

Két ország között

„Kínában születtem, Tien-csinben, egy Peking mellett lévõ nagyvárosban, ott nevelkedtem ott jártam iskolába. Apukám már '91-ben Magyarországra jött, és aztán elõször anyukám, utána én is jöttem. 10 éves voltam akkor.” - Ezt már Imi meséli, aki „másfélgenerációs” kínai. Õ is egyike azoknak, akik hazakészülnek Kínába.

Mikor idejött, semmit nem tudott magyarul, a nyelvet az általános iskolában tanulta meg a gyerekek között. Ennek ellenére akcentus nélkül beszél, ha csak a hangját hallanám, azt gondolnám, hogy tõsgyökeres magyarral beszélek. Apukája félig-meddig politikai menekült, aki elõször tovább akart menni, de aztán úgy megszokta az országot, hogy úgy döntött, itt marad. Nem is akar visszaköltözni Kínába, részben büszkeségbõl.

„Kínában a kilencvenes évek elején mindenki azt hitte, hogy külföldön csak le kell hajolni a földre, és aranyat veszel fel. És ha valakinek nem sikerült kint meggazdagodnia, akkor az nem ment vissza, mert azt gondolták volna róla, hogy azért nem sikerült neki, mert nem értett az üzlethez, vagy eljátszotta a pénzét.”

Akik elsõként jöttek ide, még nem piacoztak. Volt, aki rajzolt a Váci utcában, volt, aki kalligráfiákat árusított, volt, aki mûtárgyakat hozott magával, és azt adta el, volt, aki orvosnak vagy szakácsnak állt, volt aki kung-fut oktatott – Imi édesapja is átment ezeken a fázisokon.

Anyukája eredetileg matektanár, de itt õ is árus lett. „Mondjuk az anyukám az még a jobbik eset, de van olyan, aki Kínában az országos zenekar karmestere, itt meg csencsel. Vannak egyetemi professzorok, itt meg csencselnek, és ez szomorú. De az igaz, hogy annak idején itt jobban meg lehetett élni a csencselésbõl, mint otthon a tudományos akadémiai fizetésükbõl.”

Imi a mûszaki egyetemre járt, informatikus szakra. Miután elvégezte az iskolát, könnyen el tudott helyezkedni, bár munkájának semmi köze nincs a szakmájához. Szerinte könnyû elhelyezkedni, ha az embernek nincsenek nagy elvárásai. „Ha tudsz jól magyarul kínaiul is, akkor már nem nehéz elhelyezkedni.” Õ is kínai cégnél dolgozik.

Szerinte Magyarország nyugodtabb, csendesebb mint Kína, jobb a környezet, és nem annyira fárasztja ki az embert az élet. Kínában viszont van lehetõség, gyorsan fejlõdik. „Ez a vidék és város ellentéte: amivel nem azt akarom mondani, hogy Magyarország vidék, de Kínában sokkal fárasztóbb élni, ha el akarsz érni valamit. Ha bírod a tömeget, a hajtást, a 24 órás munkát, akkor ott is jól tudsz élni. De ha ennél többre vágysz, akkor 7 napon keresztül 24 órán át kell dolgoznod. Minden üzlet mindig nyitva van. Én ezt szeretem is, meg nem is. Alapvetõen szeretem a pörgést, viszont szeretem ezt az országot is, mert itt nõttem fel. Ezért szeretnék

mindkét helyen élni. Olyan munkát szeretnék, ahol utazni kell a két ország között, mert tudod, egyik helyen sem bírnám ki sokáig. Magyarország unalmas lenne, Kínában meg nem bírnám ki idegileg." Szerinte Magyarország nagy hátránya, hogy nagyon lassan mennek a dolgok, túl nagy a bürokrácia. Egy hitelfelvétel másfél hónapig tart – Kínában két nap alatt elintézik.

A legtöbb itt élõ kínai Dél-Kínából származik. Imi szerint Kína és Kína között is hatalmas a különbség. „Az észak- és dél-kínaiak között sokszor akkora a különbség, hogy mi észak-kínaiak közelebb érezzük magunkat a magyarokhoz, mint a dél- kínaiakhoz. Teljesen más a két kultúra, gondolkodásmód, életvitel, értékrend, még a vallás is. Ezért vannak konfliktusok köztük, mert nem értik egymást. Kínában ez nem olyan erõs, de külföldön felerõsödik." Az északiak szerint a déliek mindenben pénzt látnak, „erkölcsileg és mûveltségileg pedig nem a legmagasabb szinten helyezkednek el". Az északi Imi szerint a dél-kínaiak zárkózottabbak, és sokkal családcentrikusabbak.

„Az itt élõ délieknek 2-300 fõs családjaik van, és elvannak magukkal. Nemcsak a magyarokkal nem barátkoznak, hanem más kínaiakkal sem, mert mindent családon belül intéznek. Általában falusi emberek, és sokszor az egész falu itt van. Ha bemennél Kínába a falujukba, akkor csak 18 éven aluliakat, és 67 éven felülieket találnál, mert mindenki más itt dolgozik. A gyerekeiket visszaküldik, mert nem érnek rá foglalkozni velük a munka miatt. Nem érzik rossznak vagy hiánynak, hogy a gyerekeiket visszaküldik, hiszen a családhoz küldik haza õket".

Szerinte is egyre kevesebb a kínai Magyarországon. Úgy véli, hogy mintegy húszezren lehetnek most. A legtöbben szerinte hazamennek Kínába, mivel ott már sokkal több a lehetõség, mint itt. Másrészt megváltozott a politikai helyzet is, kevesebb a politikai menekült. Harmadrészt akik az elsõ hullámban jöttek, azért jöttek, mert mindig a zavaros helyzeteket keresik, hogy könnyen pénzt keressenek. Ezek az emberek betöltik az épp üresen álló helyeket, mint amilyen a magyarországi kereskedelemben adódott a rendszerváltás után. „Sokan úgy jöttek ide, hogy nem is értettek az üzlethez, de meg tudtak élni belõle abban az idõszakban. Azóta viszont ezek a helyek már beteltek nálunk, ezért nincs értelme idejönni. Ezért döntenek úgy, hogy visszamennek Kínába, mert ott sokkal jobban meg tudnak élni. Vagy ha nem is sokkal jobban, de ugyanilyen színvonalon, és akkor az ember már olyan helyen lakik inkább, amit ismer, és legalább beszéli a nyelvet."

A kínaiaknak szerinte a vérükben van, hogy vágynak vissza Kínába. „Alapvetõen kalandvágyóak vagyunk, és akarunk külföldre menni. Régen is elküldték a fiúkat külföldre 18 évesen világot látni, és volt, hogy csak 30-40 éves korukban mentek vissza. De azért szeretnénk visszamenni oda, ahova tartozunk." – mondta Imi, a Magyarországon felnõtt kínai.

Végül az öreg kínaiak rejtélye is megoldódik. Imi szerint ugyanis a legtöbb kínai 70-80 éves korára vissza akar térni Kínába – és ez világszerte igaz. „Nagyon sok kínai visszamenne idõskorára Kínába – hogy ott haljanak meg tulajdonképpen. Hiszen a kultúránkban is benne van, hogy a fa levele mindig a fa gyökeréhez esik vissza."

Mráv Noémi